

«ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ»

Питанням запобігання, виявлення, протидії та боротьби з корупцією українське суспільство опікується вже не перший рік та успіхи в цьому напрямі поки неоднозначні. Розуміючи ступінь загрози та масштаби руйнівної сили корупції, доводиться суттєво змінювати законодавство, впроваджувати нові правові конструкції та моделі, підлаштовувати існуючі під наявні суспільні потреби з метою досягнення поставлених цілей. Однією з таких моделей є поява в національному антикорупційному законодавстві такого різновиду правопорушення, як правопорушення пов'язане з корупцією.

Ми вже в повній мірі орієнтуємось в таких термінах як корупція, корупційні злочини, неправомірна вигода, нецільове використання бюджетних коштів, зловживання службовими повноваженнями та багато іншого, однак коли питання торкається правопорушень пов'язаних з корупцією, в більшості випадків, ми не дуже чітко собі можемо уявити про що саме йдеться. Так, в дійсності, правову природу правопорушення пов'язаного з корупцією, можуть роз'яснити правники, які спеціалізуються на антикорупційному законодавстві, представники спеціалізованих правоохоронних органів, науковці. Разом з тим, коло суб'єктів, яких має цікавити дана тематика значно ширше, оскільки наслідки вчинення такого проступку вельми негативні, що поруч з наявними проблемами законодавчого визначення та правозастосування, створює вже системну проблему. Саме тому варто даному питанню приділити окрему увагу.

Не знаючи самого визначення даного терміну, його видів та міри покарання може здатись, що скоєння такого протиправного вчинку не може мати дуже суворих наслідків, адже суто на слух, сприймається як щось таке, що тільки пов'язане з поганим. Однак, це далеко не так.

Національне антикорупційне законодавство надає визначення дефініції «правопорушення, пов'язане з корупцією» у статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. №1700-VII, (далі – Закон), а саме: «правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону (суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону. – Авт.), за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність».

Окремо слід відзначити, що це єдиний випадок, коли даний термін зустрічається в законі.

Таким чином, за вчинення пов'язаного з корупцією правопорушення передбачено весь спектр юридичної відповідальності, в тому числі кримінальну.

Проблематика кваліфікації пов'язаних з корупцією правопорушень лежить в площині розмежування останніх з корупційними правопорушеннями, оскільки обидва діяння вчиняються з використанням службового становища, мають суміжні склади, нормизакріплені в Кримінальному та Цивільному кодексах України, КУпАП та КЗпП України. Крім того, провадження по них та прийняття рішення має входити до компетенції спеціалізованих антикорупційних державних органів та установ.

Пов'язані з корупцією правопорушення за своїм змістом є більш широким поняттям, що не містить ознак самої корупції, втім порушує встановлені правила, протирічить суспільним інтересам та принципам, визначеним в якості норм права, наприклад, декларування недостовірної інформації (ст. 366¹ КК України) або підкуп виборця, учасника референдуму (ст. 160 КК України).

Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність викладено в главі 13-А КУпАП «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією», зокрема:

1. Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 172⁴);
2. Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (стаття 172⁵);
3. Порушення вимог фінансового контролю (стаття 172⁶);
4. Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 172⁷);
5. Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (стаття 172⁸);
6. Невжиття заходів щодо протидії корупції (стаття 172⁹).
7. Порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням (стаття 172⁹⁻¹);
8. Порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (стаття 172⁹⁻²).

Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією, за вчинення яких може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності (не є виключним. – Авт.):

1. Неприйняття антикорупційної програми, неподання на погодження антикорупційної програми Національному агентству (стаття 19 Закону);
2. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (стаття 22 Закону);
3. Обмеження щодо одержання подарунка (стаття 23 Закону);
4. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 25 Закону);
5. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування (стаття 26 Закону);
6. Обмеження спільної роботи близьких осіб (стаття 27 Закону);
7. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 28 Закону);
8. Порушення правил етичної поведінки (статті 38–44 Закону);
10. Недотримання вимог щодо організації проведення спеціальної перевірки (статті 56–58 Закону).
11. Непроведення службового розслідування стосовно особи, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення (стаття 65 Закону).
12. Недотримання вимог щодо незаконних актів та правочинів (стаття 67 Закону).
13. Порушення вимог статті 53 Закону «Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції».

Питання цивільно-правової відповідальності за вчинення пов'язаних з корупцією правопорушень лежить в площині зобов'язального права та відшкодування завданих таким вчинком збитків та має негативні наслідки саме майнового характеру. Врегульовано ці питання цивільним, а в разі виникнення спору також і цивільним процесуальним законодавством.

Таким чином, норми та ключові визначення законодавець згрупував в Законі України «Про запобігання корупції», тоді як весь специфіка кваліфікації протиправних дій міститься вже у галузевих нормативно-правових актах.

Співробітник Головного територіального
управління юстиції у місті Києві
О.М. Лазько